

Cursus	Rechtsgeschiedenis 1 (R.12.2.1.1)
Tentamenummer	85.00.28.35
Versienummer	1
Datum	3 januari 1994
Duur	19.00 - 22.00 uur

De opgaven van dit tentamen zijn gebaseerd op het cursusmateriaal dat behoort bij de cursus Rechtsgeschiedenis 1. De antwoorden behoren in overeenstemming te zijn met de inhoud van de cursus.

Het tentamen bestaat uit 30 meerkeuze vragen met vier antwoordalternatieven en omvat 6 pagina's. Voor dit tentamen kunnen maximaal 30 punten behaald worden, dat wil zeggen 1 punt per vraag.

Er dient steeds de voorkeur gegeven te worden aan het meest juiste antwoordalternatief.

I = Romeins recht vóór 1200
II = Romeins recht na 1200
III = Codificaties

01 De lex citandi, in 426 n.C. uitgevaardigd, had ten doel

- I
- a het beroep op bepaalde in omloop zijnde, niet-authentieke juristengeschriften, te verbieden.
 - b precies aan te geven welke juristengeschriften in de rechtspraak gezag hadden.
 - c ingeval van tegenspraken tussen de opvattingen van verschillende klassieke juristen een beslissing te geven.
 - d het gezag van de juristengeschriften te beperken tot de werken van vijf met name genoemde juristen.

02 Welke van de volgende beweringen is juist?

Het Wetboek Napoleon, ingericht voor het Koninkrijk Holland is

- III
- a nooit ingevoerd.
 - b een kopie van de Franse code.
 - c gemaakt door Van der Linden.
 - d ingevoerd maar door de rechters nauwelijks toegepast.

03 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- III
- I Het Pruisische Allgemeine Landrecht geldt als een deelcodificatie.
 - II Het Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch was opgezet als een exclusieve codificatie.

- a I en II zijn juist.
- b Alleen I is juist.
- c Alleen II is juist.
- d I en II zijn onjuist.

04 Als in de rechtswetenschap gesproken wordt over 'receptie', dan wordt bedoeld op het

- II
- a toenemend gebruik van Romeins recht in West-Europa.
 - b invoeren van Frans privaatrecht in de periode 1818-1838 in Nederland.
 - c overnemen van Zwitsers privaatrecht in Turkije.
 - d opnemen van Duits privaatrecht in Japan.

05 In de tijd van de Republiek kende men het senatus consultum. Men kan het senatus consultum in die tijd het best typeren als een

- I
- a door de senaat uitgevaardigde wet.
 - b bevel aan de comitia een wet uit te vaardigen.
 - c advies aan de magistraat.
 - d aanbevolen richtlijn voor het Romeinse volk.

06 Wie van de hieronder genoemde geleerden is geen aanhanger van het natuurrecht?

- II
- a Samuel von Pufendorf
 - b Hugo de Groot
 - c Edmund Burke
 - d Thomas Paine

III
07 In de Franse 'Déclaration des Droits de l'homme et du citoyen' (Verklaring van de Rechten van de mens en van de burger) van 26 augustus 1789 komen een aantal beginselen voor die ontleend zijn aan bepaalde schrijvers. Aan welke schrijver is het legaliteitsbeginsel (nulla poena-beginsel) ontleend?

- a Jean Jacques Rousseau
- b Cesare Beccaria
- c Montesquieu
- d Jeremy Bentham

II
08 Welke rechtbanken baseerden hun uitspraken op de common law?

- a Court of Common Pleas, King's Bench, Court of the Exchequer
- b Court of Common Pleas, Court of Chancery, Court of the Exchequer
- c Court of Common Pleas, King's Bench, Court of Chancery
- d King's Bench, Court of Chancery, Court of the Exchequer

I
09 De rechtvaardiging van het toepassen van de regels van het Romeinse ius gentium op niet-Romeinen kan worden gevonden in het feit dat het ius gentium een voortbrengsel is van de

- a goede trouw.
- b billijkheid.
- c natuurlijke rede.
- d rechtsgelijkheid.

I
10 Een référé législatif is

- a een verplichte verwijzing van de lagere rechter naar de Hoge Raad ingeval van onduidelijkheid of zwijgen der wet.
- b een wet waarin de wetgever een interpretatie geeft ingeval van onduidelijkheid of zwijgen der wet.
- c een vonnis van de rechter dat niet alleen tussen partijen geldt, maar wetgevende kracht heeft.
- d een verplichte verwijzing van de rechter naar de wetgever ingeval van onduidelijkheid of zwijgen der wet.

III
11 Het ABGB heeft *niet* gegolden in

- a Lichtenstein.
- b Hongarije.
- c Tsjecho-Slowakije.
- d Andorra.

II
12 De statutenleer van Bartolus

- a vinden we niet terug in onze huidige wetgeving.
- b zien we terug in de artikelen 6, 7 en 10 van de Wet Algemene bepalingen.
- c werd alleen in het canonieke recht overgenomen.
- d behoorde tot het gedachtengoed van de glossatoren.

13 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- I De 19e eeuwse Duitse pandektistiek kan worden beschouwd als de voortzetting van de Middeleeuwse mos gallicus.
- II In de 17e eeuw zette men onder de naam usus modernus pandectarum de Italiaanse beoefening van het Roomse recht (mos italicus) in het Heilige Roomse Rijk voort.
- a I en II zijn juist.
- b Alleen I is juist.
- c Alleen II is juist.
- d I en II zijn onjuist.

14 Welke der onderstaande canoniekrechtelijke teksten kan als een codificatie worden bestempeld?

- a Het Decretum van Gratianus
- b De Decretalen van Gregorius IX of Liber Extra
- c de als 'Clementinen' bekend staande verzameling Decretalen van Clemens V
- d de op gezag van paus Gregorius XIII gedrukt editie van het Corpus Iuris Canonici

15 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- I Montesquieu was een principieel tegenstander van rechtsverscheidenheid.
- II Voltaire was een voorstander van de uniformering van het Franse recht.

- a I en II zijn juist.
- b Alleen I is juist.
- c Alleen II is juist.
- d I en II zijn onjuist.

16 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- I Glanvill wordt beschouwd als de schrijver van de eerste common law-verhandeling.
- II De eerste common law-verhandeling behandelt naast de lokale gewoonterechten het koninklijke recht.

- a I en II zijn juist.
- b Alleen I is juist.
- c Alleen II is juist.
- d I en II zijn onjuist.

17 Aan de universiteit van Bologna werd het studieprogramma vastgesteld door

- a de studentenvereniging.
- b de rector.
- c de professoren.
- d het bestuur.

18 De belangrijkste bron voor onze kennis van de geschriften van de klassieke juristen wordt gevormd door de

- a Instituten van Gaius.
- b Responsa van Ulpianus.
- c Digesten van Justinianus.
- d Commentaren op Sabinus door Paulus.

19 Portalis, lid van de commissie die de Code civil opstelde

- III
- a meende dat men het, na de inwerkingtreding van de Code, verder wel zonder rechtswetenschap af zou kunnen.
 - b stond een algeheel interpretatieverbod van de wet voor.
 - c was een vertegenwoordiger van de stroming van het legisme.
 - d meende dat een wetboek nooit volledig zou kunnen zijn.

20 In de geschiedenisboeken wordt dikwijls gesproken over de val van het West-Romeinse Rijk, in 476 n.C. Die val betekende dat

- I
- a het West-Romeinse Rijk rechtens ophield te bestaan.
 - b het West-Romeinse Rijk het rechtens zonder keizer moest stellen.
 - c het Romeinse Rijk definitief in twee helften (Oost en West) werd verdeeld.
 - d de Oost-Romeinse keizer rechtens alleenheerser werd van het gehele Romeinse Rijk.

21 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- II
- I Het Romeinse recht gold in de Franse 'pays de droit écrit' uit kracht der gewoonte.
 - II Het onderwijs in het Romeinse recht was tot 1679 aan alle Franse universiteiten verboden.

- II
- a I en II zijn juist.
 - b Alleen I is juist.
 - c Alleen II is juist.
 - d I en II zijn onjuist.

22 De regel dat alle overeenkomsten berusten op de wilsovereenstemming der partijen en niet op bijkomstige formaliteiten en alleen al om die reden moeten worden nagekomen (pacta sunt servanda) stamt uit het

- II
- a Romeinse recht.
 - b gewoonterecht.
 - c canonieke recht.
 - d natuurrecht.

23 Een belangrijk literatuurggenre vormen de 'commentaren'. Deze geschriften kenmerken zich door een

- II
- a sterk casuïstische benadering van de gepresenteerde vraagstukken.
 - b zeer extensieve interpretatiemethode van de wet.
 - c meer systematische behandeling van een beperkt onderwerp.
 - d samenhangende uiteenzetting betreffende omvangrijke rechtsgebieden.

24 Aan de Engelse universiteiten werd van oudsher onderwijs gegeven in

- II
- a gewoonterecht.
 - b common law.
 - c natuurrecht.
 - d Romeins recht.

25 Had de Justiniaanse codificatie direct bij de afkondiging ook rechtskracht in Italië?

- I
- a Ja, Italië maakte deel uit van het rijk van Justinianus.
 - b Nee, zij kreeg deze eerst nadat Italië in 554 op de Gothen was heroverd.
 - c Ja, de Oostgothische stadhouder kondigde deze wetgeving te zelfder tijd af.
 - d Nee, de wetgeving heeft officieel nooit in Italië gegolden.

26 De grote man van de Amerikaanse codificatiebeweging was

- III
- a William Penn.
 - b David Dudley Field.
 - c Edmund Burke.
 - d James C. Carter.

27 Veel natuurrechtsgeleerden uit de 17e eeuw accepteerden het Romeinse recht omdat het

- II
- a zoveel redelijke en billijke regels bevatte.
 - b dienst deed als subsidiair recht.
 - c aan alle universiteiten werd onderwezen.
 - d het recht was van de Roomse keizers.

28 Von Jhering, aanvankelijk een aanhanger van de Historische School, keerde zich van deze school af omdat er volgens hem te veel aandacht werd besteed aan

- III
- a het Romeinsrechtelijke deel van het recht.
 - b de historische ontwikkeling van het recht.
 - c de abstracte dogmatiek van het recht.
 - d de sociologische ontwikkeling van het recht.

29 De praetor vaardigde jaarlijks het Edictum perpetuum uit (voortdurend of eeuwig edict). Het edict heette zo omdat

- I
- a het onveranderlijk gold voor de ambtstermijn van de praetor.
 - b het voor eens en altijd (eeuwig) was vastgelegd.
 - c het eeuwige en onveranderlijke rechtsregels bevatte.
 - d het exclusieve gelding had.

30 Onder het gemene recht wordt in Frankrijk in de zestiende eeuw verstaan

- II
- a het recht dat universele pretenties heeft (natuurrecht).
 - b het recht dat als *lex generalis* de bijzondere wetten (*leges specialis*) opzij zet.
 - c het recht dat een algemene subsidiaire werking heeft.
 - d het Romeinse recht.

VOORLOPIG ANTWOORDMODEL TENTAMEN
RECHTGESCHIEDENIS I (R.12.2.1.1)

3 JANUARI 1994
85.00.28.35

bij de 1e druk van

Hoofdstukken uit de Europese codificatiegeschiedenis,
J.H.A. Lokin en W.J. Zwalve, Groningen, 1986

- 01 B blz. 64
- 02 D blz. 272
- 03 C blz. 204, 205
- 04 A blz. 30, 191, 253
- 05 C blz. 39
- 06 C blz. 31 e.v., 336
- 07 B blz. 127
- 08 A blz. 317-318
- 09 C blz. 21
- 10 D blz. 6
- 11 D blz. 207
- 12 B blz. 121
- 13 ~~A~~ C blz. 147 e.v., 192
- 14 B blz. 103, 115-117
- 15 C blz. 35, 153
- 16 B blz. 305
- 17 A blz. 93, 94
- 18 C blz. 64-71, 78
- 19 D blz. 163-169
- 20 D blz. 56, 57
- 21 B blz. 136
- 22 C blz. 111
- 23 B blz. 122
- 24 D blz. 348
- 25 B blz. 80
- 26 B blz. 342
- 27 A blz. 34
- 28 C blz. 228-230
- 29 A blz. 47
- 30 C blz. 145

bij de 2e druk van

Hoofdstukken uit de Europese codificatiegesch.
J.H.A. Lokin en W.J. Zwalve, Groningen,

- 01 B blz. 65
- 02 D blz. 278
- 03 C blz. 207
- 04 A blz. 31, 193, 257
- 05 C blz. 40
- 06 C blz. 33 e.v., 381
- 07 B blz. 128
- 08 A blz. 364
- 09 C blz. 22
- 10 D blz. 6
- 11 D blz. 210
- 12 B blz. 122
- 13 ~~A~~ C blz. 149, 194
- 14 B blz. 104, 116-118
- 15 C blz. 36, 155
- 16 B blz. 351
- 17 A blz. 94, 95
- 18 C blz. 65-72, 79
- 19 D blz. 165-171
- 20 D blz. 57, 58
- 21 B blz. 142
- 22 C blz. 112
- 23 B blz. 123
- 24 D blz. 395
- 25 B blz. 81
- 26 B blz. 389
- 27 A blz. 35
- 28 C blz. 231-232
- 29 A blz. 48
- 30 C blz. 147

De voorlopige cesuur van bovengenoemd tentamen is door de Commissie voor de Examens vastgesteld op 19/20 punten van de in totaal 30 te behalen punten.

Met andere woorden indien men 20 punten of hoger heeft gescoord, heeft men een voldoende behaald, bij een lagere score is men afgewezen.

Heeren
Telefoon 045-702222
Telefax 70330
Telefax 711-77

Postbus 2800
6400 DL Heeren

Aan Studiecentra

11 maart 1994

045-762888

U94/3966-MTM/FAM

Definitieve cesuur van het tentamen Rechtsgeschiedenis 1 (R12211)
d.d. 03-01-1994

Hierbij delen wij u mede dat in het voorlopige antwoordmodel van het tentamen Rechtsgeschiedenis 1 één antwoord foutief vermeld is. Antwoord 13 moet "C" zijn.

Voorts delen wij u mede dat op advies van de examinerator en de toetsdeskundige, de Commissie voor de Examens heeft besloten vraag 1 uit het tentamen Rechtsgeschiedenis 1 d.d. 03-01-1994 te verwijderen en niet in de eindwaardering te betrekken.

De definitieve cesuur die gehanteerd wordt bij de bepaling van de uitslag is vastgesteld op 18/19 van de in totaal 29 te behalen punten. Met andere woorden, indien men 19 punten of hoger heeft gescoord, heeft men een voldoende behaald; bij een lagere score is men afgewezen.

Hoogachtend,

M.Th.L. Maroofi-de Waal
Hoofd Examenbureau

Cursus	Rechtsgeschiedenis 1 (R.12.2.1.1)
Tentamenummer	94.04.00.28
Versienummer	1
Datum	19 april 1994
Duur	19.00 - 22.00 uur

De opgaven van dit tentamen zijn gebaseerd op het cursusmateriaal dat behoort bij de cursus Rechtsgeschiedenis 1. De antwoorden behoren in overeenstemming te zijn met de inhoud van de cursus.

Het tentamen bestaat uit 30 meerkeuze vragen met vier antwoordalternatieven en omvat 6 pagina's. Voor dit tentamen kunnen maximaal 30 punten behaald worden, dat wil zeggen 1 punt per vraag.

Er dient steeds de voorkeur gegeven te worden aan het meest juiste antwoordalternatief.

I

- II
- 01 Uiteindelijk berustte in de Middeleeuwen de rechtskracht van een aan het Romeinse recht ontleende regel
- a. op de wettekst van het Corpus Iuris.
 - b. op de glosse die op die tekst is gemaakt.
 - c. op de uitspraak van de rechter.
 - d. op de al dan niet op schrift gestelde mening van een glossator.
- 02 Wat was de kritiek van de nationaal-socialisten op het Duitse BGB?
- III
- a. Er stond te veel Romeins recht in.
 - b. Er stond te veel natuurrecht in.
 - c. Er stond te weinig sociaal recht in.
 - d. Het was te veel ontleend aan de Franse Code civil.
- 03 Zowel keizer Justinianus als koning Frederik de Grote hebben een zogenaamd commentaarverbod uitgevaardigd. Voor welk wetboek vaardigde Frederik dit verbod uit?
- III
- a. Codex Fridericianus
 - b. ALR
 - c. BGB
 - d. ABGB
- 04 Welke der onderstaande codificaties was *niet* bedoeld om exclusieve werking te hebben?
- III
- a. De Code civil.
 - b. Het Allgemeines Landrecht.
 - c. Het Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch.
 - d. Het Wetboek Napoleon ingerigt voor het Koninkrijk Holland.
- 05 Vóór de Franse revolutie gold in Nederland als subsidiair recht
- II
- a. het canonieke recht.
 - b. de coutume de Paris.
 - c. het Romeinse recht.
 - d. lokaal gewoonterecht.
- 06 Met de ideeën van welke der onderstaande franstalige denkers vertoont de gedachtenwereld van Von Savigny overeenkomst?
- III
- a. Domat
 - b. Montesquieu
 - c. Rousseau
 - d. Voltaire

- III
- 07 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.
- I De stare decisis-regel geldt alleen wanneer de Engelse rechter naar common law recht spreekt, niet wanneer hij zich baseert op equity.
 - II Wanneer een Engelse rechter recht spreekt op basis van de wet (statute), is hij niet gebonden aan de common law.
- a. I en II zijn juist.
 - b. Alleen I is juist.
 - c. Alleen II is juist.
 - d. I en II zijn onjuist.
- 08 Interpolaties in de Digesten waren noodzakelijk omdat
- a. de digestenfragmenten in ouderwets Latijn waren geschreven zodat niemand ze meer kon lezen.
 - b. er zich allerlei nieuwe ontwikkelingen hadden voorgedaan.
 - c. de digesten werden uitgevaardigd als één constitutie en daardoor vóór alle oudere constituties golden.
 - d. de Codex Justinianus hiertoe opdracht gaf.
- I
- 09 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.
- I Volgens Lokin vormen de uitspraken van de continentale rechters geen rechtsbron in formele zin.
 - II In de Angelsaksische landen zijn de uitspraken van de rechter geen formele bron van recht.
- a. I en II zijn juist.
 - b. Alleen I is juist.
 - c. Alleen II is juist.
 - d. I en II zijn onjuist.
- I
- 10 De Franse koning had een wat kritische houding ten opzichte van het Romeinse recht
- a. vanwege universele pretenties die de Duitse keizer aan dit recht ontleende.
 - b. door de invloed van de school van Orléans.
 - c. doordat de paus in 1219 verboden had Romeins recht aan de Sorbonne te doceren.
 - d. door de vele costumen die in het noorden van Frankrijk golden.
- II
- 11 De reden waarom tot ver in de 18e eeuw geen costumier recht aan de universiteiten onderwezen werd, is *niet* te vinden in
- a. weerstand tegen en onbekendheid met het costumiere recht.
 - b. een zekere ongeïnteresseerdheid in de praktijk van het recht.
 - c. het cosmopolitische karakter van het onderwijs aan de universiteiten.
 - d. de opkomst van het natuurrecht.
- I
- 12 Het idee van het natuurrecht als een door God gegeven recht kwam in de Middeleeuwen in zwang via de geschriften van onder anderen
- a. Augustinus.
 - b. Gaius.
 - c. Aristoteles.
 - d. Bartolus.

- 13 In de Franse Déclaration des droits de l'homme et du citoyen (Verklaring van de rechten van de mens en van de burger) van 26 augustus 1789 staan een aantal beginselen die ontleend zijn aan belangrijke schrijvers. Aan welke schrijver is het beginsel van volkssouvereiniteit ontleend?
- III
- a. Cesare Beccaria.
 - b. Jean Jacques Rousseau.
 - c. Jeremy Bentham.
 - d. Charles-Maurice Talleyrand de Périgord.
- 14 Het ontstaan van een internationaal privaatrechtelijk conflictenrecht in Italië in de loop van de Middeleeuwen vindt voornamelijk zijn verklaring in
- II
- a. de geldingskracht van het Romeinse recht als subsidiair recht.
 - b. de geldingskracht van het canonieke recht naast het Romeinse recht.
 - c. de praktijk der zogenaamde *professiones juris* ('verklaringen van recht').
 - d. het verschijnen van stedelijke statuten.
- 15 De regel *lex posterior derogat legi priori* gold niet binnen
- I
- a. de Codex Theodosianus.
 - b. de Codex Justinianus.
 - c. de Digesten.
 - d. de Codex Gregorianus.
- 16 De Chancellors van de Court of Chancery baseerden hun uitspraken op
- II
- a. de common law.
 - b. het gewoonterecht.
 - c. het natuurrecht.
 - d. het canonieke recht.
- 17 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.
- I Het Breviarium van Alaric is een voorbeeld van toepassing van het personaliteitsbeginsel.
II Het Breviarium heeft exclusieve werking en is dus te beschouwen als een codificatie.
- I
- a. I en II zijn juist.
 - b. Alleen I is juist.
 - c. Alleen II is juist.
 - d. I en II zijn onjuist.
- 18 De praetor vaardigde het *edictum perpetuum* uit op grond van
- I
- a. een *lex* (wet) van de volksvergadering.
 - b. een keizerlijke constitutie.
 - c. een *senatusconsult*.
 - d. het *imperium*.
- 19 Sinds koning Henry II van Engeland is een writ
- II
- a. een dagvaarding ter inleiding van het geding.
 - b. een executoriale titel ter uitvoering van een koninklijk bevel.
 - c. een authentieke akte dienend tot bewijs.
 - d. een proces-verbaal van het geding.

20 F.C. von Savigny betoogde in zijn boek "Vom Beruf unsrer Zeit für Gesetzgebung und Rechtswissenschaft" dat

- III
- a. Duitsland nooit rijp zou zijn voor een nationale codificatie.
 - b. Duitsland nog niet rijp was voor een nationale codificatie.
 - c. Duitsland zo spoedig mogelijk moest overgaan tot het maken van een nationale codificatie.
 - d. Duitsland geen codificatie maar een praetorisch edict in aangepaste vorm moest invoeren.

21 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- I Feodalisering zou in moderne termen omschreven kunnen worden als het binnendringen van het publiek recht op het terrein van het privaatrecht.
- II De oorsprong van het feodale stelsel was gelegen in het onroerend goed, dat door de leenheer aan de leenman in leen werd gegeven.
- I
- a. I en II zijn juist.
 - b. Alleen I is juist.
 - c. Alleen II is juist.
 - d. I en II zijn onjuist.

22 Het late werk van Von Jhering betekent

- III
- a. een radicale breuk met het Romeinse recht.
 - b. een verdere uitbouw van de ideeën van de Historische School.
 - c. meer aandacht voor de systematiek van het Romeinse recht.
 - d. een meer maatschappelijk gerichte opvatting van de rechtsgeleerdheid.

23 De 'commissie Cras' die belast was met de taak een burgerlijk wetboek voor de Bataafse Republiek te vervaardigen, stelde zich op het standpunt dat

- III
- a. het Romeinse recht zijn subsidiaire rechtskracht zou blijven behouden.
 - b. het gewoonterecht zijn rechtskracht zou blijven behouden, indien dit niet in strijd was met de codificatie.
 - c. het gewoonterecht geen zelfstandige rechtskracht meer zou bezitten.
 - d. het Romeinse recht zijn rechtskracht slechts nog zou behouden indien daarnaar uitdrukkelijk in het wetboek werd verwezen.

24 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- II
- I Karel V heeft in zijn homologatiebevel van 1531 opdracht gegeven tot de codificatie van het burgerlijk recht in de Nederlanden.
 - II De onder meer in de provincie Groningen van overheidswege opgestelde 'Landrechten' schaften, voor wat betreft de daarin geregelde materie, de rechtskracht van het Romeinse recht af.
- a. I en II zijn juist.
 - b. Alleen I is juist.
 - c. Alleen II is juist.
 - d. I en II zijn onjuist.

- III
- 25 Welke der onderstaande Engelse juristen heeft de ontwikkeling van de Engelse common law in de Verenigde Staten tot ver in de 19e eeuw beïnvloed?
- a. Jeremy Bentham
 - b. Henri Bracton
 - c. Lord Denning
 - d. William Blackstone
- II
- 26 Onder een arrêt de règlement verstond men
- a. een koninklijke ordonnantie.
 - b. iedere uitspraak van het parlement van Parijs.
 - c. een bijzondere uitspraak van het parlement van Parijs.
 - d. een verandering in een geschreven coutume ten gevolge van een wijziging in het gewoonterecht.
- III
- 27 De zogenaamde pandektisten behoorden tot
- a. de Freirechtschule.
 - b. de school van het natuurrecht.
 - c. de Historische School.
 - d. de aanhangers van de usus modernus Pandectarum.
- I
- 28 Wat wordt onder 'legistische interpretatie' verstaan?
- a. die interpretatie waarbij het rechterlijk oordeel praktisch tot wet wordt, zodat geen codificatie nodig is
 - b. de interpretatie van de wetgever zelf in geval van een référé législatif
 - c. uitlegging op grond van het Romeinse recht
 - d. een strikte uitlegging van de letter der wetsartikelen
- II
- 29 Ten tijde van de Republiek der Verenigde Nederlanden werd codificatie (naar voorbeeld van "les Loix civiles dans leur ordre Naturel" van Jean Domat) bepleit door
- a. L.P. van der Spiegel.
 - b. L.J. Vitringa.
 - c. Gerard Noodt.
 - d. Simon à Groenewegen van der Made.
- III
- 30 De Langobardische koning Rothari probeerde rechtseenheid in zijn gebied te bewerkstelligen door het zogenaamde Edictum Rothari. Welke stelling daaromtrent is juist?
- a. Het edict is geen codificatie in technische zin, omdat exclusiviteit ontbreekt.
 - b. Het edict is een codificatie en schaft daardoor de geldingskracht van het Corpus Iuris af.
 - c. Het edict is een codificatie maar zet het Corpus Iuris niet zonder meer opzij.
 - d. Het edict is de eerste codificatie die (gedeeltelijk) in de Langobardische volkstaal is gesteld.

VOORLOPIG ANTWOORDMODEL TENTAMEN
 RECHTSGESCHIEDENIS I (R.12.2.1.1)
 D.D. 19 APRIL 1994 (94040026)

bij de 1e druk van *Hoofdstukken uit de Europese codificatiegeschiedenis*,
 J.H.A. Lokin en W.J. Zwalve, Groningen, 1986

- 01 a blz. 95-97
- 02 a blz. 232
- 03 a blz. 199
- 04 b blz. 33-34, 197
- 05 c blz. 252-253
- 06 b blz. 214
- 07 d blz. 329-331
- 08 c blz. 70
- 09 b blz. 12
- 10 a blz. 141, 192
- 11 d blz. 254-257
- 12 a blz. 24
- 13 b blz. 158
- 14 d blz. 119, 120
- 15 c blz. 60-63, 71
- 16 c blz. 322, 323
- 17 a blz. 84, 137
- 18 d blz. 47
- 19 a blz. 308
- 20 b blz. 212-216
- 21 c blz. 140
- 22 d blz. 230
- 23 b blz. 266
- 24 d blz. 194, 240-241, 252
- 25 d blz. 341-342
- 26 c blz. 146
- 27 c blz. 218
- 28 d blz. 231
- 29 a blz. 261, 262
- 30 c blz. 83

bij de 2e druk van *Hoofdstukken uit de*

Europese codificatiegeschiedenis,
 J.H.A. Lokin en W.J. Zwalve, Groninger

- 01 a blz. 96-98
- 02 a blz. 235
- 03 a blz. 201
- 04 b blz. 34-35, 199
- 05 c blz. 256-257
- 06 b blz. 216
- 07 d blz. 375-378
- 08 c blz. 71
- 09 b blz. 13
- 10 a blz. 142, 194
- 11 d blz. 259-262
- 12 a blz. 24
- 13 b blz. 159
- 14 d blz. 120-121
- 15 c blz. 62-64, 72
- 16 c blz. 368-369
- 17 a blz. 85, 138
- 18 d blz. 48
- 19 a blz. 354
- 20 b blz. 215-219
- 21 c blz. 141
- 22 d blz. 233
- 23 b blz. 272
- 24 d blz. 196, 244-245, 256
- 25 d blz. 387, 388
- 26 c blz. 147
- 27 c blz. 220
- 28 d blz. 235
- 29 a blz. 267-268
- 30 c blz. 84

De voorlopige cesuur van bovengenoemd tentamen is door de Commissie voor de Examens vastgesteld op 19/20 punten van de in totaal 30 te behalen punten.

Met andere woorden indien men 20 punten of hoger heeft gescoord, heeft men een voldoende behaald; bij een lagere score is men afgewezen.

Cursus	Rechtsgeschiedenis 1 (R.12.2.1.1)
Tentamenummer	94.09.00.36
Versienummer	1
Datum	7 september 1994
Duur	19.00 - 22.00 uur

De opgaven van dit tentamen zijn gebaseerd op het cursusmateriaal dat behoort bij de cursus Rechtsgeschiedenis 1. De antwoorden behoren in overeenstemming te zijn met de inhoud van de cursus.

Het tentamen bestaat uit 30 meerkeuze vragen met vier antwoordalternatieven en omvat 6 pagina's. Voor dit tentamen kunnen maximaal 30 punten behaald worden, dat wil zeggen 1 punt per vraag.

Er dient steeds de voorkeur gegeven te worden aan het meest juiste antwoordalternatief.

01 Welke der onderstaande rechtsboeken kan *niet* als een codificatie worden beschouwd?

- a. de Ordonnance du Commerce van 1673
- b. het zogenaamde Liber Extra
- c. de Lex Salica emendata
- d. de Code civil van 1804

02 Een belangrijk literatuurggenre vormen de commentaren. De uitwendige structuur van dit genre kenmerkt zich vooral door

- a. een sterk casuïstische benadering van de gepresenteerde vraagstukken.
- b. zeer extensieve interpretatiemethodes.
- c. een meer systematische behandeling van een beperkt onderwerp.
- d. een historische benadering van de oorspronkelijke wettekst.

03 De gallo-romeinse bevolking in het Frankische rijk van koning Clovis leefde naar

- a. Gallisch recht.
- b. Frankisch recht.
- c. kerkelijk recht.
- d. Romeins recht.

04 Door welke der hieronder genoemde codificaties is het Nederlandse BW van 1838 het meest beïnvloed?

- a. door het Wetboek Napoleon, ingerigt voor het Koninkrijk Holland
- b. door het Ontwerp Kemper van 1820
- c. door het Allgemeines Landrecht
- d. door de Code civil

05 In welk vak van de rechtsgeleerde studie neemt het werk van Hugo de Groot, 'De iure belli ac pacis' ('Over het recht van oorlog en vrede'), ook nu nog steeds een belangrijke plaats in?

- a. in het Europees recht
- b. in het Internationaal privaatrecht
- c. in het Staatsrecht
- d. in het Volkenrecht

06 Nederland heeft een codificatie van het burgerlijke recht sinds

- a. 1798.
- b. 1809.
- c. 1811.
- d. 1838.

07 Het Corpus Iuris Civilis bestaat uit tenminste

- a. Instituten, Digesten, Breviarium.
- b. Instituten, Digesten, Codex.
- c. Instituten, Breviarium, Codex.
- d. Digesten, Breviarium, Codex.

- 08 In de vroege Middeleeuwen stelden partijen die een overeenkomst sloten dikwijls een schriftelijke verklaring op waarin stond naar welk recht zij, in geval van een rechtsstrijd, de overeenkomst beoordeeld wilden zien. Deze verklaringen van recht, *professiones iuris*, doorkruisten het

I

- a. territorialiteitsbeginsel.
- b. beginsel van exclusiviteit van het recht.
- c. beginsel van volkssouvereiniteit.
- d. personaliteitsbeginsel

- 09 Veel van de Franse 'Déclaration des droits de l'homme et du citoyen' uit 1789 is ontleend aan

III

- a. de Engelse Magna Charta.
- b. de Amerikaanse Onafhankelijkheidsverklaring en de Bill of Rights.
- c. het Corpus Iuris Civilis.
- d. het Decretum van Gratianus.

- 10 Het Epitome Juliana is

II

- a. een Latijnstalige samenvatting van de Novellen, uit de tijd van Justinianus.
- b. een Latijnse vertaling van de Novellen.
- c. een andere versie van het Authenticum.
- d. een in het Grieks vertaald geschrift van de jurist Salvius Julianus.

- 11 De opvattingen van de Griekse filosoof Carneades (214-129 v.C.) vertonen zekere overeenkomsten met het gedachtengoed van

I

- a. Rousseau.
- b. Domat.
- c. Montesquieu.
- d. Voltaire.

- 12 Optekening van het gewoonterecht werd *niet* gelast door

II

- a. keizer Karel V.
- b. keizer Karel de Grote.
- c. koning Karel VII.
- d. koning Lodewijk XIV.

- 13 Welke bewering over de 'Constitutio Criminalis Carolina' van Karel V (1532) is *onjuist*?

III

- a. Deze liet het toen geldende gewoonterecht intact.
- b. Deze bevatte de salvatorische clausule.
- c. Deze bevatte de exclusiviteitsclausule.
- d. Deze is niet te beschouwen als een codificatie.

- 14 Wie van de hieronder genoemde juristen onderwees in de 18e eeuw costumier recht aan de universiteit?

II

- a. Simon à Groenewegen van der Made
- b. Willem Schorer
- c. F.A. van der Marck
- d. L.P. van der Spiegel

- 15 Welke maatregel(en) nam Justinianus tegen tekstbederf?

I

- a. alleen het commentaarverbod
- b. alleen het interpolatieverbod
- c. het commentaarverbod en het interpolatieverbod
- d. het siglenverbod en het commentaarverbod

16 Door wiens toedoen is het Romeinse recht het Europese ius commune geworden?

II

- a. Bartolus
- b. Irnerius
- c. Accursius
- d. Tribonianus

17 Welke rechtbank werd ook wel 'Court of Conscience' genoemd?

II

- a. Court of Admiralty
- b. Court of Common Pleas
- c. Court of Chancery
- d. King's Bench

18 Welke juristen werkten mee aan de samenstelling van de Instituten of Elementen?

I

- a. Dorotheus, Tribonianus en Papinianus
- b. Theophilus, Dorotheus en Papinianus
- c. Tribonianus, Theophilus en Dorotheus
- d. Tribonianus, Theophilus en Papinianus

19 De theorie van het natuurrecht wordt vooral gekenmerkt door het feit dat zij

I

- a. gebruik maakt van logische argumenten.
- b. de nadruk legt op de juiste uitleg van teksten.
- c. veronderstelt dat men het 'ware' recht door beredenering kan vinden.
- d. wetgeving ziet als middel tot het bereiken van een betere samenleving.

20 De senaat had ten tijde van de republiek

I

- a. niet meer dan een adviserende stem.
- b. het initiatief op het gebied van de wetgeving.
- c. het toezicht op de mores (zedes).
- d. het vetorecht ten aanzien van besluiten van de volksvergaderingen.

21 Beoordeel de juistheid van de volgende twee stellingen.

- I De Engelse rechter heeft de bevoegdheid een zelfstandige, nieuwe regel uit te vaardigen indien naar zijn oordeel geen precedent voorhanden is.
- II Volgens de schrijvers van het leerboek is de rechter in Nederland geen zelfstandige rechtsbron.

II

- a. I en II zijn juist
- b. Alleen I is juist.
- c. Alleen II is juist.
- d. I en II zijn onjuist.

22 Een codificatie kan volgens Lokin niet functioneren zonder interpretatie door de

I

- a. advokaten.
- b. rechter.
- c. rechtsgeleerde schrijvers.
- d. justitiabelen.

23 Welke van de volgende beweringen betreffende het ontstaan van de universiteit van Bologna is juist?

II

- a. Deze ontstond uit verenigingen van studenten.
- b. Deze ontstond uit verenigingen van hoogleraren.
- c. Deze werd door keizer Frederik Barbarossa opgericht bij de zogenaamde 'Authentica Habita'.
- d. Deze ontstond uit de universiteiten van Byzantium en Beiroet.

24 Onder het zogenaamde *privilegium fori* verstond men het voorrecht om

II

- a. naar Romeins recht te worden berecht.
- b. naar canoniek recht te worden berecht.
- c. door de keizer te worden berecht.
- d. door een eigen rechtbank te worden berecht.

25 De 'Commissie Cras', die belast was met de taak een burgerlijk wetboek voor de Bataafse Republiek te vervaardigen, stelde zich op het standpunt dat

III

- a. het Romeinse recht zijn subsidiaire rechtskracht zou blijven behouden.
- b. het gewoonterecht zijn rechtskracht zou blijven behouden, indien dit niet in strijd was met de codificatie.
- c. het gewoonterecht geen zelfstandige rechtskracht meer zou bezitten.
- d. het Romeinse recht zijn rechtskracht slechts nog zou behouden indien daarnaar uitdrukkelijk in het wetboek werd verwezen.

26 Het Reichskammergericht kreeg bij zijn oprichting in 1495 de opdracht naar Romeins recht te oordelen. Dit gerecht heeft de gelding van het Romeinse recht in de Duitse landen nauwelijks bevorderd omdat

III

- a. de Duitse landen het Germaanse recht kenden.
- b. er talrijke privileges bestonden om niet voor het Reichskammergericht te verschijnen.
- c. het Romeinse recht als een vreemd en buitenlands recht werd beschouwd.
- d. de leden van het Reichskammergericht steeds door de keurvorsten moesten worden benoemd.

27 Sinds koning Henry II van Engeland is een writ

II

- a. een dagvaarding ter inleiding van het geding.
- b. een executoriale titel ter uitvoering van een koninklijk bevel.
- c. een authentieke akte dienend tot bewijs.
- d. een proces-verbaal van het geding.

28 In de Middeleeuwse gedachtenwereld behoorde het natuurrecht tot het ongeschreven

II

- a. wereldlijk recht.
- b. canonieke recht.
- c. gewoonterecht.
- d. goddelijk recht.

29 De Hexabiblos is in het Griekenland van 1850

III

- a. een codificatie, omdat zij door het langdurig gebruik, dat wil zeggen door de gewoonte, kracht van wet heeft gekregen.
- b. een codificatie, omdat zij door de koning als zodanig is afgekondigd en exclusief is.
- c. geen codificatie, omdat zij is samengesteld door een particulier persoon, Harmenopoulos.
- d. geen codificatie, omdat zij niet exclusief was en de rechtsregels van de Basilica daarnaast hun gelding behielden.

30 Joan Melchior Kemper liet zich bij zijn codificatiepogingen leiden door het voorbeeld van

III

- a. de Code civil.
- b. het Wetboek Napoleon ingerigt voor het Koninkrijk Holland.
- c. het Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch.
- d. géén der hierboven genoemde keuzemogelijkheden.

VOORLOPIG ANTWOORDMODEL
TENTAMEN RECHTSGESCHIEDENIS I (R.12.2.1.1)
D.D. 7 SEPTEMBER 1994
94.09.00.36

bij de 1e druk van Hoofdstukken uit de Europese codificatiegeschiedenis,
J.H.A. Lokin en W.J. Zwalve, Groningen, 1986

- 01 c blz. 184
- 02 b blz. 122, 192
- 03 d blz. 135
- 04 d blz. 183
- 05 d blz. 25
- 06 b blz. 271
- 07 b blz. 59
- 08 d blz. 84, 85
- 09 b blz. 157
- 10 a blz. 83
- 11 c blz. 24, 35, 153, 154
- 12 d blz. 145, 151, 152, 184, 240, 241, 252
- 13 c blz. 194
- 14 c blz. 249, 254, 256
- 15 d blz. 70, 71
- 16 b blz. 90
- 17 c blz. 323
- 18 c blz. 71
- 19 c blz. 34
- 20 a blz. 39
- 21 a blz. 12, 13
- 22 b blz. 14
- 23 a blz. 93, 104
- 24 d blz. 108, 311
- 25 b blz. 266
- 26 b blz. 193
- 27 a 308
- 28 d blz. 101
- 29 b blz. 78
- 30 d blz. 276

De voorlopige cesuur van bovengenoemd tentamen is door de Commissie voor de Examens vastgesteld op 19/20 punten van de in totaal 30 te behalen punten.

Met andere woorden indien men 20 punten of hoger heeft gescoord, heeft men een voldoende behaald; bij een lagere score is men afgewezen.

VOORLOPIG ANTWOORDMODEL
TENTAMEN RECHTSGESCHIEDENIS I (R.12.2.1.1)
D.D. 7 september 1994 94090036

bij de 2e druk van Hoofdstukken uit de Europese codificatiegeschiedenis,
J.H.A. Lokin en W.J. Zwalve, Groningen, 1992

- 01 c blz. 186
- 02 b blz. 123, 194
- 03 d blz. 136
- 04 d blz. 288, 289
- 05 d blz. 26
- 06 b blz. 277
- 07 b blz. 60
- 08 d blz. 85, 86
- 09 b blz. 158, 159
- 10 a blz. 84
- 11 c blz. 25, 36, 155, 156
- 12 d blz. 146, 153, 186, 244, 245, 256
- 13 c blz. 196
- 14 c blz. 253, 260, 262
- 15 d blz. 71, 72
- 16 b blz. 91
- 17 c blz. 369, 370
- 18 c blz. 72
- 19 c blz. 35
- 20 a blz. 40
- 21 a blz. 13, 14
- 22 b blz. 15, 16
- 23 a blz. 94, 105
- 24 d blz. 109, 357
- 25 b blz. 272
- 26 b blz. 195
- 27 a blz. 354
- 28 d blz. 102
- 29 b blz. 79
- 30 d blz. 281, 282